บทความวิจัย

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

INTEGRATING BUDDHIST PRINCIPLES TO PROMOTE POLITICAL PARTICIPATION OF CITIZENS IN LOCAL ELECTIONS IN CHONBURI PROVINCE

สุปัด ทองอินทร์[1*], เติมศักดิ์ ทองอินทร์[1], สุมาลี บุญเรือง[1], สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล[2]
Suphad Thongintr[1*], Termsak Thong-in[1], Sumalee Boonrueang[1], Sawat Chiratthitikan[2]
[*]Corresponding Author E-mail: tonginsupad67@gmail.com
Received August 13, 2026; Revised October 27, 2026; Accepted October 28, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี การวิจัยนี้ใช้วิธีผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น 0.837 จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยายและการถดถอยพหุคูณ รวมทั้งเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม 9 รูปหรือคน และสัมภาษณ์เชิงลึก 18 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น พบว่า 1) ประชาชนช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง 2) ระบบเลือกตั้งโปร่งใส ส่งเสริมความรู้และป้องกันทุจริต 3) เทคโนโลยีเพิ่มการมีส่วนร่วม 4) สังคมและศาสนาเสริมจริยธรรมและกลไกร้องเรียน 5) สื่อทั้งออนไลน์และออฟไลน์กระจายข้อมูลเพื่อกระตุ้นประชาชน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองหลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 50.8 และ 71.3 ตามลำดับ 3. การบูรณาการ

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
[1] Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
[2] กระทรวงยุติธรรม
[2] Ministry of Justice

หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น พบว่า 1) ใช้หลักธรรมพัฒนาประเทศ 2) เคารพกฎหมายและเปิดรับฟังทุกฝ่าย 3) ให้ประชาชนร่วมแก้ปัญหาในท้องถิ่น 4) ยอมรับผู้มีความรู้บริหาร เปิดโอกาสทุกภาคส่วน 5) ประชุมตรงเวลา สนับสนุนมติหมู่คณะ 6) ประชุมต่อเนื่อง รับฟัง ลดอคติ 7) ส่งเสริมความเท่าเทียมสตรี ยุติการข่มขู่
คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; เลือกตั้งท้องถิ่น

Abstract

This research aims to: 1. Study the political participation of citizens in local elections in Chonburi Province; 2. Study the factors affecting the political participation of citizens in local elections in Chonburi Province; and 3. Present the integration of Buddhist principles to promote the political participation of citizens in local elections in Chonburi Province. This research employs a mixed-methods approach. Quantitative data was collected using a questionnaire with a reliability of 0.837 from a sample of 400 people, analyzed using descriptive statistics and multiple regression. Qualitative data was collected through focus group discussions with 9 individuals and in-depth interviews with 18 individuals.

The results of the research found that: 1. Political participation of citizens in local elections found that 1) citizens help monitor the elections 2) The election system is transparent. Promote knowledge and prevent corruption. 3) Technology increases participation. 4) Society and religion reinforce ethics and complaint mechanisms. 5) Both online and offline media distribute information to stimulate the public. 2. Factors that affect people's political participation in local elections. It is found that political trust in the 7 Aparihaniyadhamma principles affects people's political participation in local elections. Statistically significant at the 0.01 and 0.05 levels, together they can predict 50.8 percent and 71.3 percent, respectively. 3. Integrating Buddhist principles to promote political participation of citizens in local elections. It was found that 1) use Dhamma principles to develop the country, 2) respect the law and be open to listening to all sides, 3) let people join in solving local problems, 4) accept people with management knowledge. Open opportunities for all sectors. 5) Meet on time. Support group resolutions 6) Continuous meetings, listening, reducing bias 7) Promoting women's equality, ending oppression
Keywords: Integration of Buddhist Principles; Political Participation; Local Elections

บทนำ

ในประเทศไทย การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ การจัดการอำนาจจากรัฐบาลกลางไปยังรัฐบาลท้องถิ่นเป็นหัวข้อสำคัญในระบบประชาธิปไตย เป้าหมาย คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจและการบริหารของรัฐบาลท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการศึกษาการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมายังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่ศึกษากันอยู่ก็คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมืองถิ่น” หรือ “การเมืองท้องถิ่น” ที่เป็นการศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง (ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์, 2554)

การเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการเมืองระดับชาติ ในฐานะที่เป็นฐานรากสำคัญของการเมืองระดับชาติ ซึ่งหากการเมืองท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมั่นคงแล้วย่อมส่งผลดีต่อการเมืองระดับชาติอย่างแน่นอน ดังปรากฏให้เห็นตัวอย่างในหลายประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมือง ที่เข้มแข็งมั่นคง ซึ่งการเมืองของประเทศดังกล่าวนี้มีพัฒนาการทางการเมืองจากระดับล่างสู่ระดับบน โดยมลรัฐหรือชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง และมีบทบาทสำคัญในกรปกครองตนเองมาก่อน ส่งผลให้เมื่อรวมตัวกันเป็นประเทศทำให้การเมืองระดับชาติมีความเข้มแข็งไปด้วยการเมืองท้องถิ่นยังเป็นเสมือนช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการสะท้อนถึงปัญหาความต้องการของตนผ่านการแสดงออกทางการเมืองในหลากหลายช่องทาง (ปธาน สุวรรณมงคล, 2562) การเลือกตั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแสดงถึงความเป็นพลเมือง และเป็นวิธีที่ประชาชนสามารถควบคุมเจ้าหน้าที่รัฐได้ (พิมลจรรย์ นามวัฒน์, 2544)

ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยเห็นปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กล่าวคือ ปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจไม่ใช่เป็นแบบปลุกระดม สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบสมัครใจนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อน ในอดีตคนไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้มีสิทธิ์ การเปลี่ยนแปลงการเมืองมักเกิดขึ้นโดยไม่มีส่วนร่วมจากประชาชน เหตุการณ์ที่แสดงถึงความตื่นตัว คือ วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ที่มีประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียน ร่วมกันเรียกร้องรัฐธรรมนูญและต่อต้านการปกครองของผู้นำประเทศขณะนั้น (โกวิทย์ สุรัสวดี, 2544) การมีส่วนร่วมทางการเมืองสำคัญต่อเสถียรภาพของประชาธิปไตย หากมีส่วนร่วมน้อยเกินไปจะเกิดความเฉื่อยชา และหากมากเกินไปโดยไม่คำนึงถึงขอบเขตก็อาจนำไปสู่ความวุ่นวายได้ เมื่อนำบริบทนี้พิจารณาในสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐาน จะช่วยสร้างสมดุลและสติปัญญาในการพิจารณาปัญหาการเมือง นำไปสู่

วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ
ปีที่ 9 ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม 2569 น. 308-320.

ความสำเร็จในหน้าที่การงานตามที่มุ่งหวัง ผู้วิจัยจึงนำหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมช่วยในการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างความสามัคคีแก่ท้องถิ่นได้อย่างดี

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี โดยนำข้อคิดเห็นของประชาชนในเทศบาลเขตต่าง ๆ ของจังหวัดชลบุรี มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การเมืองที่เข็มแข็งต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดชลบุรี จำนวน 598,841 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1973) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มประชากรตามเขตเทศบาล 11 แห่งในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ 1) เทศบาลนครแหลมฉบัง 2) เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ 3) เทศบาลเมืองบ้านบึง 4) เทศบาลเมืองศรีราชา 5) เทศบาลเมืองพนัสนิคม 6) เทศบาลเมืองชลบุรี 7) เทศบาลเมืองแสนสุข 8) เทศบาลเมืองหนองปรือ 9) เทศบาลเมืองสัตหีบ 10) เทศบาลเมืองบ้านสวน และ 11) เทศบาลเมืองอ่างศิลา จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนประชากรของแต่ละพื้นที่ จนได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (เรียงลำดับจากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด) จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งปรากฏผลว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ที่ 0.60 และ 0.80 อย่างละ 1 ข้อ ส่วนอีก 49 ข้อที่เหลือมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทั้งนี้ เมื่อนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นรวมอยู่ที่ 0.837

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกคือเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรง รวมจำนวนทั้งสิ้น 18 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ดำเนินการโดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม และแบบออนไลน์ จำนวน 400 คน ภายหลังจากได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมีความสมบูรณ์ครบถ้วน 100% และผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นแนวทางการสนทนา ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบอย่างอิสระตามแนวคิดของตนเอง การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ ประสานวันเวลา สถานที่ และเตรียมอุปกรณ์บันทึกข้อมูลและขั้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขออนุญาตบันทึกเสียง พร้อมทั้งรับรองการเก็บข้อมูลเป็นความลับตามความสมัครใจของผู้ให้สัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายคุณลักษณะของข้อมูล สำหรับการทดสอบสมมติฐานจะใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Statics)

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า 1) ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ภาคพลเมืองระดับรากหญ้าตื่นตัว มีส่วนร่วมตรวจสอบทุกขั้นตอนเพื่อวางรากฐานประชาธิปไตยที่มั่นคง 2) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง มุ่งสร้างระบบที่โปร่งใส เติมเต็มความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ให้ประชาชนร่วมสกัดกั้นการทุจริต 3) ด้านการเลือกตั้ง การใช้เทคโนโลยี อยู่ในด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง เปลี่ยนผ่านการตัดสินใจจากระบบอุปถัมภ์สู่นโยบายและผลงาน 4) ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ใช้สังคมและศาสนาหล่อหลอมจริยธรรม พร้อมใช้กลไกร้องเรียนตรวจสอบรัฐเพื่อลดความขัดแย้ง 5) ด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง ผสานสื่อออนไลน์และออฟไลน์เพื่อกระจายข้อมูลนโยบาย กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของบทบาทตนเอง

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 ความไว้วางใจทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

ความไว้วางใจทางการเมือง	B	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.190	0.132		8.985**	0.000
ด้านนโยบาย (ID3)	0.471	0.047	0.536	10.033**	0.000
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง (ID2)	0.466	0.056	0.562	8.299**	0.000
ด้านพฤติกรรมทางการเมือง (ID1)	-0.251	0.076	-0.279	-3.290**	0.001

Multiple R = 0.716c R = 0.512, R^2 = 0.508, Std. Error = 0.432, F=10.823, Sig.=0.001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 คือ ด้านนโยบาย ด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง และด้านพฤติกรรมทางการเมือง ตามลำดับ แสดงว่าความไว้วางใจทางการเมืองสามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 50.8

ตารางที่ 2 หลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

หลักอปริหานิยธรรม	B	Std. Error	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.032	0.090		11.439**	0.000
การน้อมนำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาพัฒนาประเทศ (DM 7)	0.152	0.021	0.248	7.212**	0.000
การเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง (DM 6)	0.132	0.023	0.203	5.656**	0.000
การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง (DM 3)	0.128	0.023	0.189	5.659**	0.000
ค่าคงที่ (Constant)	1.032	0.090		11.439**	0.000
การเคารพผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารบ้านเมือง (DM 4)	0.127	0.025	0.189	5.041**	0.000
มีความพร้อมเพรียงกันในการประชุม (DM 2)	0.108	0.023	0.162	4.601**	0.000
การวางแผนหมั่นประชุมอย่างสม่ำเสมอ (DM 1)	0.092	0.022	0.143	4.123**	0.000

Multiple R = 0.847[f], R = 0.717, R^2 = 0.713, Std. Error = 0.331, F= 17.002, Sig.=0.000
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี 6 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และ 0.05 คือ การน้อมนำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาพัฒนาประเทศ การเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง การเคารพผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารบ้านเมือง มีความพร้อมเพรียงกันในการประชุม และการวางแผนหมั่นประชุมอย่างสม่ำเสมอ สามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 71.3

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า 1) ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาและอปริหานิยธรรมพัฒนาประเทศ, ส่งเสริมการประชุมโปร่งใส 2) เคารพกฎหมายบ้านเมืองและเปิดรับฟังเพื่อเสริมความมั่นคง 3) ให้ประชาชนร่วมร่างกฎท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาตรงจุด 4) ยอมรับผู้มีความรู้บริหาร และเปิดโอกาสทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม 5) ประชุมตรงเวลา มีความสามัคคีสนับสนุนมติหมู่คณะ 6) ประชุมต่อเนื่อง

สร้างความร่วมมือ รับฟังความเห็น ลดอคติ 7) สนับสนุนความเท่าเทียมสตรีและยุติการข่มเหงเพื่อสมดุลในสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า 1) ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย 2) ระบบเลือกตั้งโปร่งใส พร้อมส่งเสริมความรู้สิทธิหน้าที่และป้องกันทุจริต 3) เทคโนโลยีช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมและเปลี่ยนแปลงวิธีตัดสินใจ 4) สังคมและศาสนาเสริมจริยธรรม พร้อมกลไกร้องเรียนเพื่อลดความขัดแย้ง 5) สื่อออนไลน์และออฟไลน์ร่วมกระจายข้อมูล กระตุ้นบทบาทประชาชนในการเลือกตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพล เพ็งศิริ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น สร้างการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นโดยเลือกตั้งนักการเมืองที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น 2) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งกลุ่มการเมืองภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมกิจกรรมในการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย 3) ด้านการตัดสินใจในทางการเมืองตัดสินใจเลือกตัวแทนประชาชน โดยดูจากหลักการนโยบายของกลุ่มการเมือง ที่แสดงถึงความมีคุณธรรม สร้างความยุติธรรมให้กับชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญาณัฏฐ อบสิณ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน การเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมี บทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นว่า การติดตามข่าวสารทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้ง การสนทนาเรื่องการเมือง การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง และกลุ่มทางการเมือง การติดต่อกับนักการเมือง การชุมนุมทางการเมือง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง การออกไปเลือกตั้งเพราะต้องการเลือกคนดีเลือกพรรคดีเข้าไปปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ และต้องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของส่วนรวม ตลอดจนอยากให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และเที่ยงธรรม มีความเสมอภาคที่ท่านและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิเท่าเทียมกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองและหลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 50.8 และ 71.3 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกำพล ศรีโท และคณะ (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า มีผลลัพธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉราวรรณ์ ใจยะเขียว และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสถาบันทางการเมือง โดยการกล่อมเกลาทางการเมืองส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์ได้ร้อยละ 56.9

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น พบว่า 1) ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาและอปริหานิยธรรมพัฒนาประเทศ ส่งเสริมการประชุมโปร่งใส 2) เคารพกฎหมายบ้านเมืองและเปิดรับฟังเพื่อเสริมความมั่นคง 3) ให้ประชาชนร่วมร่างกฎท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาตรงจุด 4) ยอมรับผู้มีความรู้บริหาร และเปิดโอกาสทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม 5) ประชุมตรงเวลา มีความสามัคคีสนับสนุนมติหมู่คณะ 6) ประชุมต่อเนื่อง สร้างความร่วมมือ รับฟังความเห็น ลดอคติ 7) สนับสนุนความเท่าเทียมสตรี และยุติการข่มเหง เพื่อสมดุลในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพบูลย์ สุขเจตนี และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนานักการเมืองระดับท้องถิ่น ตามหลักอปริหานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี นักการเมืองต้องมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับในการเป็นผู้นำของประชาชน เคารพผู้อาวุโส เป็นผู้ไม่ลุแก่อำนาจ และอนุรักษ์ท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา และบุคคลทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของเขมานันท์ ขบวนฉลาด (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า อปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมของผู้ปกครองหรือของผู้บริหารอันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีความเสื่อม มี 7 ประการได้แก่ 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ 5) ไม่ลุแก่อำนาจ 6) ให้ความเคารพนับถือบูชาและบำรุงรักษาพุทธสถาน 7) การจัดการยารักษา บำรุง คุ้มครองโดยธรรมแก่พระสงฆ์ องค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุมีการนำหลักอปริหานิยธรรมทั้ง 7 ประการ

มาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร เพราะอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมทำให้เกิดความเจริญไม่มีความเสื่อมทั้งส่วนตนและส่วนรวม เน้นให้คนในองค์กรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความสามัคคีและความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” สามารถอธิบายได้ว่า

1. พลังสามัคคีธรรม การประชุมและความร่วมมือกันของประชาชนคือหัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ หรือการเลือกตั้ง ซึ่งช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจที่รอบคอบ และลดความขัดแย้ง พลังสามัคคีธรรมจึงเป็นกลไกหลักที่ทำให้การปกครองดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. วิถีอารยธรรม สะท้อนถึงวุฒิภาวะของสังคมที่ปรากฏในหลักการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมืองและการเคารพให้เกียรติในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเชื่อมโยงกับมิติการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเคารพกฎกติกาการเลือกตั้งและการยอมรับในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นโดยเท่าเทียมกัน อปริหานิยธรรมที่เน้นการไม่บัญญัติกฎที่ขัดต่อหลักการดีงามและการให้เกียรติสตรีผู้เป็นเพศแม่ คือ การสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่เข้มแข็ง ส่งผลโดยตรงต่อปัจจัยด้านนโยบายที่ต้องคำนึงถึงความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม การเคารพผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารบ้านเมืองช่วยให้การตัดสินใจทางการเมืองตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและปัญญามากกว่าอารมณ์หรืออคติส่วนตน

3. จรรยาสรรค์สร้าง คือ การน้อมนำหลักพุทธธรรมและคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นเข็มทิศในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทุกมิติ ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของหลักอปริหานิยธรรมในการพัฒนาประเทศชาติด้วยธรรมะ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายนั้นหากขาดซึ่งจรรยาสรรค์สร้างนโยบายเหล่านั้นอาจกลายเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อผลประโยชน์ชั่วคราว แต่เมื่อมีคุณธรรมเป็นตัวตั้งนโยบายจะมุ่งเน้นไปที่ความสงบสุขและการแก้ปัญหาของประชาชนอย่างยั่งยืน พฤติกรรมทางการเมืองของทั้งผู้สมัครและผู้ลงคะแนนจะถูกกำกับด้วยหิริโอตตัปปะและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ การรณรงค์เลือกตั้งจะดำเนินไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ปราศจากการทุจริตหรือการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้นำท้องถิ่นควรจัดตั้งสภาปรึกษาประชาชนเพื่อเป็นกลไกหลักในการรับฟังเสียงที่แตกต่างอย่างเป็นระบบและไม่เลือกปฏิบัติ

2. ควรมีนโยบายเปิดเผยข้อมูลท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงงบประมาณและแผนงานได้อย่างโปร่งใสพร้อมกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ชุมชน

3. ผู้นำต้องวางระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดสรรทรัพยากรและการให้บริการสาธารณะโดยยึดหลักความเท่าเทียมและปราศจากอคติ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้นำท้องถิ่นต้องจัดพื้นที่รับฟังความคิดเห็นที่เปิดกว้างให้ทุกกลุ่มเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมโดยปราศจากอคติ

2. ควรสร้างกระบวนการตัดสินใจที่อ้างอิงข้อมูลชุดเดียวกันและเปิดพื้นที่ให้มีการถกเถียงอย่างสร้างสรรค์เพื่อหาข้อยุติที่ทุกฝ่ายยอมรับได้

3. ครอบครัวควรเป็นพื้นที่แรกในการบ่มเพาะค่านิยมทางการเมืองผ่านการสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นและจำลองการตัดสินใจร่วมกันในบ้าน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การเสริมสร้างคุณผู้นำทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาบทบาทของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กำพล ศรีโท และคณะ. (2567). รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 6(1), 17-32.

โกวิทย์ สุรัสวดี. (2544). *การเมืองการปกครองไทย: ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี.เจ พริ้นติ้ง.

เขมานันท์ ขบวนฉลาด. (2564). การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. *วารสารมหาจุฬาคชสาร*, 12(2), 133-142.

ชุมพล เพ็งศิริ. (2564). การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(2), 125-136.

ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์. (2554). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดเพชรบุรี*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2562). *หลักและแนวทางการวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่น*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2544). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล.

ไพบูลย์ สุขเจตนี และคณะ. (2563). การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(10), 234-247.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). *สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร*. สืบค้น 28 ธันวาคม 2567. จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/view

สุกัญญาณัฏฐ อบสิณ และคณะ. (2564). การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(2), 165-175.

อัจฉราวรรณ์ ใจยะเขียว และคณะ. (2565). การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์*, 5(2), 119-132.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.